

„Lietuviai yra realistai Rusijos atžvilgiu. Jums visa tai pažįstama: jūs irgi su tuo susidūrėte, irgi kovojote dėl nepriklausomybės ir turite labai panašią istoriją. Tai pasijaučia, kai kalbi su bet kuriuo lietuviu ir pasakai: „Aš iš Ukrainos“. Tai viskas, ko reikia. Deja, Vakarų pasaulis į Rusiją vis dar žiūri ne kaip į grėsmę, jie galvoja: „Viskas bus gerai. Konfliktas pasibaigs ir mes gyvensime tokiame pačiame pasaulyje, kaip iki tol“. Tai didžiausia problema“, – sako ukrainietė, Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) absolventė Ana Romanenko, kuri šiuo metu dirba organizacijoje „Global Lithuanian Leaders“ ir vadovauja kampanijai „Boycott Russia“.

A. Romanenko Lietuvoje gyvena jau aštuonerius metus, čia ji baigė VDU Tarptautinės politikos ir vystymo bei Ateities medijų ir žurnalistikos studijas. Pašnekovė negaili gražių žodžių mūsų šaliai už aktyvų Ukrainos palaikymą. Tačiau parama jos gimtinei vis dar reikalinga, be to, reikia ir toliau skleisti žinią apie karą bei spausti tarptautines įmones, kad jos paliktų Rusiją. Interviu su Ana – apie rusišką mentalitetą, Vakarų pasaulio problematišką, klaidingą Rusijos supratimą ir panašumus tarp ukrainiečių ir lietuvių.

Kokiomis veiklomis, skirtomis Ukrainai, šiuo metu užsiimate?

Prasidėjus karui, norėjau būti naudinga savo šaliai. Pradėjau savanoriauti Raudonajame Kryžiuje Kaune, rūšiuoti rūbus ir taip toliau. Bet pamačiau, kad tuo jau užsiima daug žmonių – mano pagalba ten nėra labai reikalinga. Tuomet kažkaip pavyko susirasti darbą „Global Lithuanian Leaders“ – jie ieškojo projektų vadovo savo naujai iniciatyvai, kampanijai „Boycott Russia“. Šio projekto idėja – skleisti žinią ir spausti įmones, kurios vis dar dirba Rusijoje, kad paliktų jos rinką. Daug tarptautinių įmonių nesupranta, kad mokėdamos mokesčius jos finansuoja karą. Nėra kito pasirinkimo, tik išeiti. Negalima laukti, kol karas rytoj pasibaigs. Taip nebus. Todėl dabar visais būdais spaudžiame šias įmones, kad jos paliktų Rusiją.

Po siaubingų įvykių Buchoje ir Gostomelyje, nusprendėme, kad taip pat reikia skleisti žinią europiečiams – prancūzams, italams ir t. t. – jog Rusija yra pavojinga valstybė. Įmonės nesiryžta išeiti todėl, kad nejaučia spaudimo iš savo šalies visuomenės. Kaip galime kalbėti apie įmonių pasitraukimą, jei patiems piliečiams viskas priimtina? Tad dabar dirbame daugiausia šia kryptimi, ir būtent šioje srityje galiu padėti savo šaliai labiausiai, pasitelkdama savo žinias ir įgūdžius.

Kokie buvo didžiausi iššūkiai ar sunkumai, su kuriais teko susidurti dirbant šioje srityje?

Didžiausi iššūkiai buvo psichologiniai. Labai sunku dirbti, užsiimti kasdienine veikla, kai

tavo šalyje vyksta tokie siaubingi dalykai. Tad man sunkiausia buvo tiesiog prisiversti dirbti. Projektų koordinavimas reikalauja daug laiko, vadybos, rašymo, kalbėjimo su žmonėmis, garsenybėmis, įmonių vadovais. Kai reikia nuolat kartoti tą patį, kai vėl ir vėl prisimeni tuos siaubingus įvykius ir situaciją, tikrai nesijauti gerai. Tačiau mano komanda puiki, GLL yra tikrai puikūs žmonės, lietuviai yra labai paslaugūs.

Koki įspūdį Jums paliko Lietuvos pagalba Ukrainai? Ką dar mūsų šalis galėtų padaryti, kad pagelbėtų?

Manau, lietuviai tikrai puikūs. Gyvenu Lietuvoje apie aštuonerius metus. Žinau, kaip palaikote Ukrainą nuo 2014-ųjų. Lietuva ir jos valdžia visą tą laiką palaikė mus Europos Parlamente. Jums nereikia aiškinti, kas yra Ukraina, kur ji – jūs viską jau žinote, sekate įvykius. Lietuviai yra realistai Rusijos atžvilgiu. Skačiau gerą lietuvių žurnalisto straipsnį, kuriame rašoma, kad lietuviams visa tai pažįstama: jūs irgi su tuo susidūrėte, irgi kovojote dėl nepriklausomybės ir turite labai panašią istoriją. Tai pasijaučia, kai kalbi su bet kuriuo lietuviu ir pasakai: „Aš iš Ukrainos“. Tai viskas, ko reikia.

Prasidėjus karui, sulaukiau kone tūkstančių žinučių iš lietuvių – klasiokų, draugų, žmonių, su kuriais jau nebendrauju, „Facebook“ draugų, kurie siūlė pagalbą, klausė, ar mano draugams ar šeimai reikia pagalbos, ar tiesiog norėčiau pasikalbėti apie tai. „Ko beprireiktų, mes tau padėsime“. Tai nuostabu.

Nežinau, ką dar jūsų šalis galėtų padaryti. Man dabar svarbiausia, kad šis karas nebūtų pamirštas – žiniasklaida jau neaptarinėja jo taip aktyviai, kaip pradžioje. Manau, kad lietuviai ir Lietuvos valdžia turėtų ir toliau kovoti kartu su mumis, skleisti žinią kitiems.

O kaip vertinate pasaulio ir Vakarų pagalbą Ukrainai?

Nors esu labai dėkinga už visą pagalbą, kurią šios šalys teikia Ukrainai, tačiau Vakarų pasaulis – tokios valstybės kaip Prancūzija, Italija, Ispanija – nesupranta, kas yra Rusija. Tai ir yra didžiausia bėda. Kai kurie iš jų žiniasklaidoje vis dar sako, kad tai ne karas, o konfliktas. Aišku, jie visi paslaugūs, puikiai padeda pabėgėliams, Ukrainos žmonėms, bet į Rusiją jie vis dar žiūri ne kaip į grėsmę, jie galvoja: „Viskas bus gerai. Konfliktas pasibaigs ir mes gyvensime tokiame pačiame pasaulyje, kaip iki tol“.

Ši problema būdinga tų valstybių žmonėms, kurios nenutraukia verslo ryšių su Rusija, kadangi jos nesupranta problemos masto ir rusų mentaliteto apskritai.

Kalbant apie rusų mentalitetą – esate rašiusi tekstų šia tema, akcentuojate, kad tai nėra tik

V. Putino karas. Kaip apibūdintumėte, koks yra rusiškas mentalitetas?

Vakarų pasaulis šito nesupras, nes jiems Rusija – didžiulė šalis, turinti baleto šokėjus, meną, labai gerus, malonius žmones. Tai yra jų įvaizdis, kurį skleidžia patys rusai. Vakariečiai pažįsta Rusiją iš dviejų pagrindinių miestų – Maskvos ir Sankt Peterburgo. Tačiau ji yra gerokai didesnė. O rusiškas mentalitetas, kuris buvo ugdomas nuo pat Sovietų Sąjungos įkūrimo arba nuo dar anksčiau, teigia, kad tai yra „didi šalis“, nėra didingesnės šalies pasaulyje už Rusiją. Ši idėja yra jų galvose.

Negalima sakyti, kad tai V. Putino karas. 80 proc. Rusijos gyventojų palaiko karą. Be to, tai tauta, kuri visiškai nekovoja dėl savo laisvės. Jiems gerai būti valdomais diktatoriaus. Visi tie siaubingi dalykai, kuriuos daro rusų kariai – juos daro ne V. Putinas. Kiekvienas kareivis turi teisę pasirinkti kažką daryti arba ne. Ir jie renkasi blogį. Mano nuomone, dėl karo reikėtų kaltinti kiekvieną rusą. Jie leido tam atsitikti, nesustabdė jo, nėjo į masinius protestus. Jie tiesiog tiki viskuo, kas rodoma per televiziją, neieško kitų informacijos šaltinių. Jų akimis, Rusija yra auka, Vakarų pasaulis nusistatęs prieš juos be priežasties, o Ukraina vis dar priklauso Rusijai, nors ji visada buvo nepriklausoma valstybė.

Tai mentalitetas, kuriam pakeisti reikės daug metų. Jie turi žinoti savo istoriją. Tai istorija, kuri paremta melais – tai pagrindinė problema.

Kokie yra Jūsų ateities planai ir lūkesčiai? Dabar, žinoma, mes visi tikimės, kad Ukrainai pavyks laimėti karą, tačiau galbūt turite ir konkretesnių vilčių?

Esu tikra, kad Ukraina laimės, tai tik laiko klausimas. Labai viljuosi, kad per neilgą laikotarpį Ukrainai pavyks viską atstatyti ir bus galima ten sugrįžti kuo greičiau. Labai pasiilgau šeimos, draugų. Kai tik karas pasibaigs ir bus saugu, būtinai sugrįšiu pasimatyti su visais, apkabinsiu visus, nes man labai sunku. Atrodo, praėjo tiek daug laiko nuo tada, kai paskutinį kartą matėmės – ne du mėnesiai, o metai arba daugiau.

Turiu ir kitų asmeninių planų – birželį bus mano vestuvės, tikiuosi, kad mano šeima galės jose dalyvauti.

Lietuvoje baigėte studijas – Vytauto Didžiojo universitete įgijote bakalauro ir magistro diplomus. Ką šios studijos Jums suteikė?

Kalbant apie Tarptautinės politikos ir vystymo bakalauro studijas, esu dėkinga visiems dėstytojams, nes jie man suteikė puikius tarptautinės teisės ir diplomatijos pagrindus. Šie pagrindai leidžia man detaliau suvokti informaciją, suprasti tarptautinę sferą, kaip veikia

organizacijos, ką jos gali ir ko negali. Kita vertus, aišku, Rusijoje tarptautinė teisė negalioja. Niekas negalėjo nuspėti, kad bus tokio masto invazija. Kaip bebūtų, šios studijos suteikė man gebėjimus vertinti dalykus iš kitos perspektyvos, iš politinės pusės.

Mano Ateities medijų ir žurnalistikos magistrantūros studijos buvo nuostabi patirtis – įgijau žinias ir gebėjimus, reikalingus straipsnių, tekstų rašymui. Dirbdama su GLL, šiuos įgūdžius panaudoju rašydama laiškus.

Gyvenate Lietuvoje jau ilgą laiką, net aštuonerius metus. Kokį įspūdį Jums palieka lietuviai? Ar mes panašūs į ukrainiečius?

Man Lietuva jau tapo tam tikrais antraisiais namais. Planuoju čia pasilikti ir toliau, mano būsimas vyras – lietuvis. Tarp lietuvių jaučiuosi labai jaukiai. Jūs panašūs į ukrainiečius – tiek savo dvasia, tiek savo norais ir troškimais. Mane labai įkvėpė visa jūsų teikiama parama. Nuostabus jausmas, kai eini gatve ir matai palaikančius plakatus, Ukrainos vėliavas. Jūs tai darote ne todėl, kad „reikia“, o todėl, kad jums nuoširdžiai rūpi ir jūs labai stipriai palaikote mūsų nepriklausomybę ir laisvę, nes jūs irgi už ją kovojote. Tai laisvų žmonių, laisvos kartos dvasia.

Apskritai, lietuviai – labai draugiški, paslaugūs, nesu sutikusi nei vieno blogo lietuvio. Kai tik pradėjau čia studijuoti, buvo lengva integruotis į visuomenę. Kol nemokėjau lietuviškai, galėjau susikalbėti rusiškai arba angliškai, nebuvo jokios problemos. Dabar kalbu lietuviškai, nors ir nelabai gerai, tačiau žmonės supranta ir palaiko.

Ačiū Jums už pokalbį.

